

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.III.20.237/2023/6.

A felperes:

felperes neve (felperes lakcíme)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Keresztes Amália ügyvéd (ügyvéd címe)

Az alperes:

alperes neve (alperes székhelye)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Bernschütz Sándor ügyvéd (ügyvéd címe)

A per tárgya:

Elnökségi határozat hatályon kívül helyezése

Az elsőfokú bíróság neve és megfellebbezett határozatának a száma:

Kecskeméti Törvényszék 4.P.21.530/2022/7.

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

Az alperes, 4.P.21.530/2022/9.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 205 000 (Kettőszáz-ötezer) forint másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

A tényállás

[1] A felperest 2019. július 26-i hatállyal az alperes közgyűlése kizárta tagjai sorából. A Kecskeméti Törvényszék a Szegedi Ítéltábla Pf.III.20.041/2021/7. sorszámú ítéletében helybenhagyott 4.P.20.736/2020/6. számú ítéletével a határozatot hatályon kívül helyezte.

[2] Az alperes intézőbizottsága 2021. május 11-én kelt határozatával a felperes tagsági jogviszonyát megszüntette és törölte a tagok nyilvántartásából, mert tagi tartozásait nem fizette meg. A felperes a határozattal szemben bírósághoz fordult, a peres eljárás alatt az alperes a per tárgyát képező határozatát visszavonta. Időközben az alperes 2021. szeptember 6-án kelt levelével a felperest a 2019 II. félév, a 2021 teljes év, valamint a 2021 I. félév tagdíjának, 240 000 forint, valamint 128 000 forint vadgazdálkodási hozzájárulás megfizetésére szólította fel. A felperes 270 000 forintot 2021. október 14-én átutalt a 2019. augusztus hónaptól 2021. október hónapig esedékessé vált tagdíjtartozásra. Ezt követően az alperes már 2019. július hónapra, valamint 2016 és 2017 teljes évekre eső tagdíj megfizetését kérte.

[3] Ennek tárgyában a felek között többszöri levélváltást követően az alperes elnöksége 2021. november 11-én kelt 10/2021. (XI.11.) elnökségi határozatával a felperes tagsági jogviszonyát törléssel megszüntette, egyidejűleg a tagok névjegyzékéből törölte. A határozat indokolása szerint: a felperes az Alapszabály 13/b. pontja ellenére a tagdíjat esedékességkor nem fizette meg. „Az Alapszabály 14/c. pontja szerint a tagsági jogviszony törléssel is megszűnhet. Az Alapszabály 16. pontja szerint törléssel (adminisztratív úton) szűnik meg a tagsági jogviszonya annak a tagnak, akinek az egyesülettel szemben lejárt tagdíj tartozása vagy végrehajtható határozaton alapuló más tartozása van, és azt a vadásztársaság írásbeli felhívására sem egyenlítette ki, továbbá azt, aki az előírt vagyoni hozzájárulási kötelezettségének önhibájából felhívás ellenére sem tesz eleget.” Tartalmazta, hogy a vadásztársaság felé a felperesnek 240 000 forint 2016-2017 évben esedékessé vált tagdíjtartozása áll fenn, melyet a felperes felhívás ellenére sem fizetett meg.

[4] Az alperes 2016-2017 években hatályos Házi Szabályzat IX. fejezete előírta a tag tagdíjfizetési kötelezettségét azzal, hogy annak nem fizetése esetén a gazdasági vezető tértivevényes, ajánlott levélben hívja fel a tagot a tagdíj teljesítésére, ennek elmaradása esetén a fegyelmi eljárást az elnök elrendeli kizárási javaslattal.

[5] Az ugyanekkor hatályos Fegyelmi Szabályzat 2. pontja a fegyelmi vétségek között sorolja fel a tagdíj vagy a közgyűlés által meghatározott vagyoni hozzájárulás írásbeli felszólítás ellenére 15 napon belül történő meg nem fizetését. A 4. pont szerint fegyelmi büntetés – egyebek mellett – a kizárás, melyet csak közgyűlés szabhat ki. A Szabályzat 1/c. pontja időbeli hatályként rögzíti, hogy a fegyelmi eljárást a fegyelmi jogkör gyakorlója a tudomására jutástól számított 3 hónapon belül rendelheti el. Az elkövetéstől számított 6 hónapon belül a fegyelmi vétség elévül.

[6] A perrel érintett időszakban hatályos Alapszabály 9. § (1) bekezdése szerint a tagsági jogviszony – többek között – kizárással, törléssel szűnhet meg. Kizárás csak fegyelmi határozattal rendelhető el. Az elnök törli a nyilvántartásból azt a tagot, aki meghalt, kilépett. A törléssel hozott határozatot az érdekvédelmi szervnek, az illetékes rendőrkapitányságnak, valamint a tag halálát kivéve a tagnak is 3 napon belül meg kell küldeni. Az Alapszabály 2017. június 10-én hatályos II/13. pontja szerint a tagsági viszony megszűnik – többek között – kizárással, törléssel. Kizárás csak jogerős fegyelmi határozattal, a Fegyelmi Szabályzatban meghatározott eljárás lefolytatását követően rendelhető el. Az intézőbizottság törli a nyilvántartásból azt a tagot, akit kizártak, továbbá azt, aki az előírt vagyoni hozzájárulási vagy tagdíjfizetési kötelezettségének önhibájából 3 hónapja az ezt követően kiadott írásbeli felszólítás kézhezvételétől számított 15 napon belül nem tett eleget.

[7] A 2021. június 11-én elfogadott, egységes szerkezetbe foglalt Alapszabálynak a tagsági viszony megszűnésével kapcsolatos rendelkezései szerint (14. pont) a tagsági viszony megszűnik – egyebek mellett – kizárással, törléssel. Kizárás, csak jogerős fegyelmi határozattal, a Fegyelmi Szabályzatban meghatározott eljárás lefolytatását követően rendelhető el. A 16. pont szerint törléssel (adminisztratív úton) szűnik meg a tagsági jogviszonya, aki meghalt, aki kilépett, akinek az egyesülettel szemben lejárt tagdíjtartozása vagy végrehajtható határozaton alapuló más tartozása van és azt a vadásztársaság írásbeli felhívására sem egyenlítette ki, továbbá azt, aki az előírt vagyoni hozzájárulási kötelezettségének önhibájából, felhívás ellenére sem tesz eleget. A törlésről hozott határozatot 3 napon belül meg kell küldeni a törölt tagnak. A törölt határozat ellen jogorvoslatnak helye nincs, a határozat hatályon kívül helyezése iránt keresetet lehet előterjeszteni a közléstől számított 30 napon belül. Az Alapszabály 17-19. pontjai a tag kizárására vonatkozó eljárást, a fegyelmi vétségeket és büntetéseket sorolja fel, és rendezi.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[8] A felperes keresetében az alperes elnökségének 2021. november 11. napján kelt 10/2021. (XI.11.) számú, „Tagsági jogviszony törléssel történő megszüntetéséről” szóló határozatának hatályon kívül helyezését kérte. Keresetében a Ptk. 3:35. §-ára, 3:68. § (1) bekezdésére, 3:70. § (1) és (4) bekezdéseire, 1:3. §-ára hivatkozott. Állította, a tagdíjfizetési kötelezettség nem teljesítésének anyagi jogi megítélését és a kötelezettségszegés miatt

alkalmazható jogkövetkezmények körét a 2016. január 1. és 2017. december 31. között hatályban volt, az alperes működésére vonatkozó szabályok alapján kell megítélni. Az alperes ezt követően módosított szabályzataiban foglalt anyagi jogi megítélés és jogkövetkezmény a fenti időszakra nem alkalmazható, mivel visszaható hatállyal nem rendelkezhet. Az alperes által megállapított kötelezettségszegés elkövetésének időpontjában irányadó az alperes Házi Szabályzatának IX. fejezete, Fegyelmi Szabályzatának 2. pontja, valamint Alapszabályának 9. § (3) bekezdése és 15. pontja. Hangsúlyozta, a Ptk. 3:68. § (1) bekezdése az egyesületi tagsági jogviszony törléssel történő megszüntetését nem nevesíti, az ezektől való eltérést jogszabály nem tiltja, így az egyesület a szervezetére és működésére vonatkozó okiratokban rendelkezhet a tagsági jogviszony további megszűnési módjairól. Az alperes 2017. június 10. és 2020. május 29. napja között hatályban volt Alapszabálya már elismerte a tagsági jogviszony törléssel való megszüntetését, amelynek oka lehet a tagdíjfizetési kötelezettség nem teljesítése. A tagdíjfizetési kötelezettséget az alperes valamennyi Alapszabálya tartalmazta, mint a tagot terhelő legalapvetőbb kötelezettséget. Kifejtette, az alperes által alkalmazott, a Ptk. rendelkezéseitől eltérő tagsági jogviszony törléssel való megszüntetési módja, mint az egyesület egyoldalú eljárására kötelezően irányadóak a Ptk. által nevesített, kizárásra vonatkozó rendelkezések. Ezt arra alapította, hogy a Ptk. kizárásra vonatkozó kógens rendelkezéseitől az egyesület eltérhet, ha a kizárás elnevezéshez képest más, a tagsági jogviszonyt egyoldalúan megszüntető módokat nevesít az Alapszabályban, holott azok ténylegesen a kizárás feltételeinek felelnek meg.

[9] Összevetve az alperes tagdíjfizetési kötelezettség megszegése esetére vonatkozó rendelkezéseit a Ptk. kizárásra előírt szabályaival megállapítható, hogy a tagdíjfizetési kötelezettség megszegése esetén lényegében egy fegyelmi eljárás lefolytatása nélküli kizárás valósult meg. Eképpen az alperes Alapszabálya és Fegyelmi Szabályzata a 2016. január 1. és 2017. december 31. közötti időszakban ugyanazt a magatartást, nevezetesen a tagdíjfizetés elmulasztását két különböző jogi minősítéssel látta el: fegyelmi vétség, illetve tagsági jogviszony törléssel történő megszüntetési ok. Ehhez ugyanakkor két különböző eljárási rendet határozott meg, a fegyelmi eljárást és a törlési eljárást. Rámutatott, a tag Alapszabályt sértő magatartása miatti tagsági jogviszony megszüntetésére vonatkozó eljárásrendeket, azok alapjául szolgáló magatartásokat, az eljáró szervet és valamennyi garanciális szabályt az Alapszabályban és a szervezet működésére vonatkozó valamennyi szabályzatban, egymással összhangban, ellentmondástól mentesen kell meghatározni, vagyis ugyanazon magatartásra a szervezet nem írhat elő különböző jogi minősítést és jogkövetkezményt. Álláspontjának alátámasztására a Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.674/2017/7. számú döntésére hivatkozott.

[10] Okfejtéséből következően levonta azt a következtetést, az alperes Alapszabályának törlésre vonatkozó rendelkezéseire a Ptk. kizárásra vonatkozó szabályok az irányadóak, a kötelezettségszegéssel érintett időszakban ugyanakkor azok ellentétesek voltak a Ptk. 3:70. §-ának előírásaival. Tekintettel az alperes szabályzatainak ellentmondásos rendelkezéseire, állította, hogy a 2016 és 2017 évekre vonatkozó tagdíjfizetési kötelezettség esetleges elmulasztása fegyelmi vétségnek minősítendő, következésképpen törlési eljárás lefolytatásának nincs helye. Megjegyezte, a Házi Szabályzat és a Fegyelmi Szabályzat rendelkezéseit 2021 októberében hozta összhangba az alperes az Alapszabállyal, azonban ezek a 2016 és 2017 évekre esetlegesen elkövetett kötelezettségszegés tekintetében nem alkalmazhatók.

[11] Érvelt azzal is, hogy a tagsági jogviszony törléssel történő megszüntetésének alapjául szolgáló kötelezettségszegés, mint fegyelmi vétség, elévült. Ezt az érintett időszakban hatályos Házi Szabályzat IX. fejezetére alapította, mely szerint a fegyelmi eljárást a fegyelmi jogkör gyakorlója a tudomásra jutástól számított 3 hónapon belül rendelheti el, míg az elkövetéstől számított 6 hónapon belül a fegyelmi vétség elévül. Véleménye szerint ennek alapján a szubjektív elévülési idő 2018. február 1-jén, míg az objektív határidő 2018. május 1-jén lejárt.

[12] Véleménye szerint alapszabálysértő az alperes elnökségének határozata a vonatkozásban is, hogy önhiba a vétség tekintetében nem áll fenn. E körben kifejtette, az önhiba fogalmát a tag jogi személyben fennálló jogviszonyát tekintve a jogszabály nem határozza meg, azt az alperes létesítő okirata sem tartalmazza. Az önhiba általános, nyelvtani értelmezése szerint ez olyan mulasztást jelent, amely a mulasztó félnek felróható okra vezethető vissza. A felek között folyt levelezés alapján álláspontja az volt, a tagdíjfizetési kötelezettségének eleget tett, melyet az alperes képviselőjében a korábbi elnök 2018. november 27-én a NAV Bács-Kiskun Megyei Adóhatóságánál tett nyilatkozata is alátámaszt.

[13] Sérelmezte az alperes tájékoztatási és együttműködési kötelezettségének megszegését. Emellett a jóhiszeműség és tisztesség elvének megsértését állította a tagdíj elszámolása tekintetében. E vonatkozásban utóbb álláspontját már nem tartotta fenn a Bajai Járásbíróság 14.P.20.024/2022/23. számú, időközben született ítéleti rendelkezéseire figyelemmel.

[14] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Kifejtette, maga a felperes utalt arra, hogy az egyesületnél a tagdíj nem fizetése miatti törlést a 2015 évi Alapszabály nem fegyelmi ügyként kezeli, ebből adódóan arra nem is vonatkozhat. Az alkalmazandó Alapszabály kapcsán a Jat. 15. § (1) és (2) bekezdését hívta fel. Hivatkozva a Ptk. 3:4. § (1) bekezdésére, kiemelte, a Ptk. 3:35. §-a alapján a határozat jogszabálysértő jellegét a bíróság kizárólag a jogszabályba, illetve a létesítő okiratba ütközés kapcsán vizsgálhatja, következésképpen a Házi Szabályzatot vagy a Fegyelmi Szabályzatot nem érintheti. Hangsúlyozta, a támadott határozat meghozatalakor hatályos Fegyelmi Szabályzat és Házi Szabályzat nem tartalmazott semmilyen rendelkezést a tagsági jogviszony törlésével kapcsolatban. Összefoglalva rámutatott, kizárólag a hatályos Alapszabály rendelkezései vizsgálhatók a határozat felülvizsgálatakor, ezek pedig konkrétan és egyértelműen rögzítik minden tag számára a tagdíj nem fizetése esetén alkalmazandó eljárást és annak következményeit.

Az elsőfokú ítélet

[15] Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperes elnökségének 2021. november 11. napján kelt 10/2021. (XI.11.) számú, „tagsági jogviszony törléssel történő megszüntetéséről” szóló határozatát hatályon kívül helyezte. Döntésének indokolásában a Ptk. 3:35. §-ára, 3:66. § (1) bekezdésére, 3:68. § (1) bekezdésére, 3:70. §-ában foglaltakra, a 3:71. §-ára hivatkozott. Tényként állapította meg, hogy a felperes tagdíjfizetési kötelezettségének a Bajai Járásbíróság 14.P.20.024/2022/23. számú ítéletében foglaltak szerint nem tett eleget. Rámutatott, a tagi kötelezettségszegés szempontjából a mulasztás tényét illetően irreleváns, hogy a

tagdíjtartozás egy része esetlegesen elévült. A felek hivatkozásai szerint ezt követően vizsgálta, hogy mely időszakban hatályos létesítő okirat az irányadó az érintett határozat bírósági felülvizsgálata során. Leszögezte, az alperes alapszabálya mellett a részletszabályokat a 2016. január 1. és 2017. december 31. közötti időszakban hatályos Házi Szabályzat IX. fejezete, illetve a Fegyelmi Szabályzat ezen időszakban megfogalmazott 2. pontja rendezi, melyek összevetéséből azt a következtetést vonta le, hogy az alperes fegyelmi vétségnek tekintette ebben az időszakban a tagdíj írásbeli felszólítás ellenére történő megfizetésének elmulasztását.

[16] Kifejtette, ha a kötelezettségszegés fegyelmi eljárást von maga után, úgy a Fegyelmi Szabályzat 1/c. pontja szerinti időbeli hatály folytán a 2017. december 31-ig esedékes tagdíj vonatkozásában az alperes 2021. november 11-én elkésletten, az objektív határidőt túllépve hozta meg a jogviszonyt megszüntető határozatát. Utalt arra, az alperes esetében az Alapszabály korábban fegyelmi vétségnek tekintette a tagdíjfizetési kötelezettség elmulasztását, majd a 2017. június 10-től hatályos létesítő okirat 15. pontja a tagsági jogviszony törlésére adott lehetőséget a tagdíjfizetési kötelezettség önhibából való 3 hónapos nem fizetése esetére. Emellett a Házi Szabályzat és a Fegyelmi Szabályzat eljárásra és jogkövetkezményekre való szabályozásából arra következtetett, hogy a perbeli időszakban, amikor a felperes tagdíjfizetési kötelezettségének nem tett eleget, az alkalmazható jogkövetkezményeket és a taggal szembeni eljárás szabályait az alperes párhuzamosan, de nem azonos módon rendezte. E tényt erősíti meg az alperes ellenkérelméhez csatolt, 2021. október 29-én kelt tájékoztatása és felhívása, miszerint a tagdíjfizetés elmulasztása esetén a szabályzatokban lévő szankciók közül fog az elnökség és az elnök választani.

[17] Hangsúlyozta, a jogszabály rendelkezéseiből következően a taggal szemben alkalmazható szankciók vonatkozásában a szabályozásnak ki kell terjednie a jogkövetkezményekre, illetve az ahhoz vezető eljárás szabályaira is. A tagnak tisztában kell lennie azzal, hogy a kötelezettségszegése milyen következményekkel járhat a vele szemben lefolytatott eljárást követően.

[18] A perben lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a törlés a jogviszony megszűnését követő adminisztratív eljárás. Ezt támasztja alá a 2015. március 10-ig hatályban volt Alapszabály 9. § (3) bekezdése, valamint a jelenlegi létesítő okirat is, amikor a 13. pontban a tagi kötelezettségek között sorolja fel a tagdíj megfizetésének kötelezettségét. A 17. pont rendezi a tagkizárási eljárás szabályait és az elnökség feladatait a tagdíjfizetési kötelezettség elmulasztására nézve. Mindezeket egybevetve leszögezte, a törlés az alperes Alapszabályából kitűnően nem önálló megszüntetési mód. A felek előzményi viszonyát illetően értékelte, hogy a felperes esetében tagdíjtartozás miatt az alperes intézőbizottsága jogviszonyát már 2021. május 11-én törölte, mely határozatát a felperes határozat hatályon kívül helyezés iránt előterjesztett keresete benyújtását követően visszavont, ezt követően pedig más időszakra ismét tagdíj elmaradás miatt küldött fizetési felszólítást.

[19] Egyetértett a felperes érvelésével abban, hogy a perbeli esetben nem voltak meg a tisztességes eljárást biztosító feltételek, így az eljárás egyértelmű szabályozása, annak meghatározása, hogy mi a mulasztás jogkövetkezménye, illetve a jogkövetkezmény levonása előtt milyen mozgástere van a tagnak, milyen eljárás vezethet a jogviszony megszűnését követően a nyilvántartásból való törléshez. Rámutatott, a Ptk. a tagsági jogviszony

megszűnése körében a tagsági jogviszony egyoldalú megszüntetése esetére, mely az egyesület részéről történik, mind a felmondás, mind a kizárás esetén garanciális szabályokat ír elő. Miután nem egyértelmű a létesítő okirat, de az azt részletező egyéb szabályzatokkal is ellentmondásban van, a tisztességes eljárás követelménye nem teljesül, következésképpen az alperes vitatott határozata a Ptk. rendelkezéseibe ütközik.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[20] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést annak megváltoztatása és a felperes keresetének elutasítása érdekében. A másodfokú bíróság felülvizsgálati jogkörét a Pp. 371. § (1) bekezdés c) pontjában jelölte meg azzal, hogy az ítélet sérti a Ptk. 3:35. §-ában foglalt rendelkezéseket.

[21] Kifejtette, az egyesület és a tag közötti belső jogviszonyra figyelemmel az alkalmazandó létesítő okirat csak a határozathozatal időpontjában hatályos Alapszabály lehet. Hangsúlyozta, az alapszabály időbeli hatálya egy érvényesen létrejött és kihirdetett szabályzatnak azt az időben behatárolt létszakát jelöli, amelyben az joghatás kiváltására képes, ezért kizárt egy adott határozat meghozatalakor egy már nem hatályos alapszabály rendelkezéseit figyelembe venni. Itt utalt a Jat. 15. § (1) bekezdésére, miszerint, ha jogszabály eltérően nem rendelkezik, a jogszabályi rendelkezéseket a hatályba lépését követően keletkezett tényekre és jogviszonyokra, valamint a még nem kezdett eljárási cselekményekre kell alkalmazni. Rámutatott, az elsőfokú bíróság nem tette mérlegelés tárgyává, hogy a tagdíjhátralék nem egy adott időponthoz köthető cselekmény, hanem egy folyamatosan fennálló tagi mulasztás, vagyis annak jogkövetkezménye bármikor alkalmazható, feltéve, ha a kötelezettségszegés a határozat meghozatalakor még fennáll. Erre figyelemmel nem az a lényeges, hogy a tag mikor nem fizette ki az esedékes díjat, hanem az, hogy annak jogkövetkezményét az alperes mikor alkalmazza és a kötelezettségszegés a határozat meghozatalakor még fennáll-e. Véleménye szerint az elévülés csak a bíróság előtti érvényesítés lehetőségét zárja ki, a kötelmi kötelezettséget nem szünteti meg, vagyis a felperes jelenleg is tartozik tagdíjjal. Tekintettel arra, hogy a Szegedi Ítéltábla Pf.III.20.434/2020/8. számú ítéletében foglaltak miatt emelte át az alperes a Fegyelmi Szabályzatban foglaltakat az Alapszabályba, nem lehet a hatályos Alapszabály rendelkezéseit az évekkel korábbi szabályzatokkal összevetni. Kifejtette, erre irányuló kereseti kérelem nem volt, ezért az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem kereteit meghaladó ítéleti megállapítást tett, mely a Pp. 342. § (1) bekezdését sérti. Hozzátette, a hatályos Alapszabály 18/n. pontja tartalmazza ugyan, hogy fegyelmi vétséget követ el a tag, ha tagsági kötelezettségeit felszólítás ellenére nem teljesíti, de azzal, hogy a tagdíjfizetés elmulasztásának következményét a 16. pontban külön szabályozza, ezzel kiveszi a fegyelmi vétségek közül és önálló szabályokat határoz meg erre az esetkörre. Mivel az alperes esetében a tagdíjfizetés elmulasztása nem fegyelmi vétség, így értelemszerűen arra sem a Fegyelmi, sem egyéb szabályzat rendelkezései nem vonatkoznak, különösen nem egy, a létesítő okirat által „felülírt” évekkel korábbi szabályzat már hatálytalan rendelkezései.

[22] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helyes indokai folytán való helybenhagyására irányult. Hangsúlyozta, az egyesületek alapszabálya, egyéb szabályzataik nem rendelkeznek külön anyagi és eljárásjogi szabályokról, azok egy okiraton belül kerülnek rögzítésre. Ettől függetlenül a jogbiztonság elve alapján az egy

okiraton belüli eljárásjogi és anyagi jogi szabályok nem eredményezhetik azt, hogy a már keletkezett tényeket azok keletkezését követően módosított szabályzatban másként értékelje, más jogkövetkezménnyel sújtsa a szervezet. Ezt erősíti az alperes által is – bár tévesen értelmezett – Jat. 15. § (1) bekezdése is, azaz a kötelezettségszegés elkövetésének, mint keletkezett ténynek az időpontjában hatályos anyagi szabályozás irányadó, melyet a kötelezettségszegés miatt az egyesület által megindított eljárás megindításakor hatályos eljárási szabályok szerint lefolytatott eljárásban szükséges a szervezetnek vizsgálnia. Az eljárás megindításának időpontja nem határozhatja meg és nem befolyásolhatja az eljárás tárgyát képező kötelezettségszegés minősítését és annak jogkövetkezményeit, az ugyanis sérti a tag tisztességes eljáráshoz való jogát.

[23] Tévesnek tartotta azt az alperesi érvelést, hogy a tagdíjfizetés elmulasztása egy folyamatosan fennálló kötelezettségszegés. Utalt arra, ennek fogalmát egyébként egyetlen alperesi szabályzat sem definiálja, ilyen jogi kategória az alperes anyagi és eljárási szabályai között nem található.

[24] Változatlanul fenntartotta azt az álláspontját, hogy a törlési eljárásra a Ptk. 3:70. § rendelkezései irányadók. Kétségtelen, hogy az egyesületi tagsági jogviszony törléssel való megszüntetését a Ptk. 3:68. § (1) bekezdése nem nevesíti, azonban nem taxatív felsorolás, más eseteket az alapszabály rögzíthet. Kiemelendő azonban, hogy az alperes szabályzatai alapján a tagsági jogviszony törléssel való megszüntetése, mint a Ptk.-ban nem nevesített megszüntetési mód, lényegében a tagdíjfizetési kötelezettség megszegése esetére alkalmazott jogkövetkezmény. Az alperes által meghatározott törlési eljárás jelen esetben a tagdíjfizetési kötelezettség, mint Alapszabályt sértő magatartás esetén az taggal szemben lefolytatható eljárás (felszólítás, határidőtűzés), amely a tag tagsági jogviszonyának megszüntetését eredményezheti, ha nem tudja igazolni a díj határidőben történő megfizetését. Egyértelműen megállapíthatónak tartotta, hogy az alperes a Ptk. tag kizárására vonatkozó rendelkezései szerinti tagsági jogviszony megszüntetési módot nevesített szabályzatában azzal, hogy azt más elnevezéssel látta el. A jogszabály által alkalmazott elnevezéstől eltérő tagsági jogviszony megszüntetési mód azonban nem változtat a megszüntetés jogi jellegén, annak jogi megítélésén. Megjegyezte, hogy a jelen ügyben annak megítélése, miszerint a törlési eljárásra irányadóak-e a Ptk. 3:70. § rendelkezései, különös jogi jelentősége van, mert azok eltérést nem engedő szabályok.

[25] Továbbra is fenntartotta, az alperes által meghatározott tagsági jogviszony megszüntetési mód, azaz a törlés, mint az egyesület egyoldalú tagsági jogviszonyt megszüntető eljárására kötelezően irányadók a Ptk. által nevesített, kizárásra vonatkozó rendelkezések. Ezt arra alapította, hogy a Ptk. kizárást szabályozó rendelkezései kógensek, ellenben, ha az egyesület ettől eltérő elnevezést használna, az megkerülhetővé válna. Lényegében tehát esetében egy kizárásra irányuló eljárás lefolytatása nélküli kizárás történt tagsági jogviszonya törlésével.

[26] Hangsúlyozta, az alperes által is hivatkozott, a Szegedi Ítéltábla Pf.III.20.213/2022/5. számú ítélet is megfogalmazta azt a garanciális szabályt, hogy a tag Alapszabályt sértő magatartása miatti tagsági jogviszony megszüntetésére vonatkozó eljárásrendeket, az azok alapjául szolgáló magatartásokat, az eljáró szervet és valamennyi garanciális szabályt az Alapszabályban és az egyesület működésére vonatkozó valamennyi szabályzatban egymással összhangban, ellentmondástól mentesen kell meghatározni úgy,

hogy ugyanazon magatartásra nem írhatnak elő különböző jogi minősítést és jogkövetkezményt.

Az ítéltábla döntésének indokai

[27] A fellebbezés alaptalan.

[28] A Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fellebbezés Pp. 371. § (1) és (2) bekezdésében megjelölt tartalmi követelményei körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következik, hogy korlátot nemcsak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy azt milyen indokkal teszi, melyik eljárási vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik.

[29] Ennek megfelelően az ítéltábla – a fellebbezés indokaira figyelemmel – a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti felülbírálati jogkörében eljárva azt vizsgálta, a felperes tagsági jogviszonyának törléssel való megszüntetésére az alperesnél alkalmazott, mely időszakra irányadó létesítő okirat rendelkezései alkalmazhatók.

[30] A jogi személyek létesítése és működése egyaránt a magánjogi jogalanyok magánautonómiája körébe tartozó kérdés. A szervezet kialakítása és a működés szabadsága azonban nem korlátlan, korlátot a jogi normák képeznek.

[31] Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. tv. (Ectv.) 1. § (1) bekezdése alapján a vadásztársaság szervezeti formája egyesület, következésképpen a működése körében a Ptk. egyesületekre vonatkozó szabályai irányadóak. Az egyesület a tagok közös, tartós, alapszabályban meghatározott céljának folyamatos megvalósítására létesített, nyilvántartott tagsággal rendelkező jogi személy. A jogi személyek magánautonómiája megteremti annak a lehetőségét, hogy az egyesület esetén is a tagok alakíthassák ki a jogi személy – jelen esetben a vadásztársaság – működési szabályait. Garanciális jelentőséggel bír a tagok jogaira és a döntéshozó szerv működésére, a döntéshozatalra vonatkozó szabályok betartása, amely a jogszerű és jogsértő működés elhatárolásának az ismérve is. A döntést hozó szerv működésére vonatkozó szabályozás figyelmen kívül hagyása, a döntéshozatal formális rendjének a mellőzése jelentős, a jogi személy jogszerű működését veszélyeztető eljárási szabálysértés, amely megteremti a bírósági úton történő beavatkozás lehetőségét.

[32] A Ptk. 3:35. §-a szerint a jogi személy tagja tagság nélküli jogi személy esetén az alapító jogok gyakorlója, a jogi személy vezető tisztségviselője és a felügyelőbizottsági tagja kérheti a bíróságtól a tagok vagy az alapítók és a jogi személy szervei által hozott határozat hatályon kívül helyezését, ha a határozat jogszabálysértő vagy a létesítő okiratba ütközik.

[33] Ellentétben az alperes álláspontjával a bíróság a határozat felülvizsgálata során nemcsak azt vizsgálja, hogy az megfelelt-e az anyagi jogi rendelkezéseknek, hanem azt is, az alperes eljárása a felperessel szemben alkalmazott, tagsági jogviszonyának törléssel való megszüntetéséről megfelelt-e a jogszabályok és a létesítő okirat rendelkezéseinek. Az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az alperesi határozat felülvizsgálata során nem lépett túl a kereseti kérelem szabta korláton.

[34] Ezek után abban kellett állást foglalnia az ítéltáblának, hogy az elsőfokú bíróság helyesen vizsgálta-e az alperes határozatának felülvizsgálata során az 2016-2017. évben irányadó Alapszabály és egyéb belső szabályzat rendelkezéseit. A tagra vonatkozó alapszabályi kötelezettségek teljesítése, elmulasztása, az alkalmazott jogkövetkezmények alakulása a szervezet belső működésére irányadó quazi anyagi jogi rendelkezések, ezért az esetleges kötelezettségszegés időpontjában irányadó szabályokat kell alkalmazni. Az alperes a 2016-2017. évekre vonatkozóan hívta fel a felperest tagdíj megfizetésére, ezért – az alábbiakban kifejtettek szerint – az erre az időszakra irányadó szervezeti rendelkezéseket kellett vizsgálni.

[35] Az, hogy a határozat sérti-e a társaság létesítő okiratát, széles körben értelmezendő, a határozat jogszerűségének felülvizsgálata során lehetőség van a társaság „belső joga”, tehát alapszabálya, belső szabályzatainak megsértésére is hivatkozni.

[36] Az egyesület tagja köteles az Alapszabályban meghatározott tagi kötelezettségek teljesítésére.

[37] Lényeges garanciális szabály a tagok számára, hogy az Alapszabályban konkrétan rögzített eljárási feltételek és ezek alapján a rájuk vonatkozó tagi kötelezettségek egyértelműek, ismertek legyenek, ennek hiányában – azon túl, hogy mindezen célok csorbát szenvednek – a szervezet önkényesen gyakorolhatja a tagi kötelezettség nem teljesítése esetén akár a törlés, akár a kizárás jogintézményét. Az alperes és szervei tehát működésük során kötve vannak az általuk egyébként szabadon megalkotott szabályokhoz, ugyanakkor, ha ez nem közérthető, a tagok számára nem egyértelmű, illetve azt az alperes nem tartja be vagy önkényesen értelmezi, felvállalja annak kockázatát, hogy a kötelezettségeit bármilyen módon nem teljesítő tagot érvényesen nem törölhet, nem zárhat ki.

[38] Itt utal az ítéltábla arra, az egyesület létrehozásához alapszabály elfogadása szükséges. Akár jogszabály, akár a tagok elhatározása indokolja tartalmának változását, ahhoz nem új alapszabály megalkotása szükséges, hanem a meglévő, hatályos rendelkezések módosítása. A tagok által elfogadott változások és ezzel együtt az alapszabály változásokkal egységes szerkezetbe foglalt szövege az elfogadástól számítva irányadó és alkalmazandó. Nem értelmezhető ezért az alperes érvelése az alapszabály „visszamenőleges” hatályáról, hiszen nem másik létesítő okirat rendelkezéseit kell alkalmazni a tag kötelezettségszegésének időpontjára nézve, hanem a jelenleg hatályos alapszabály akkor irányadó rendelkezéseit.

[39] Az akkor hatályban volt Alapszabály 8. § (2) bekezdés c) pontja a tag kötelezettségévé tette a vagyoni hozzájárulás és tagdíj megfizetését. A 9. § (3) bekezdése a tag nyilvántartásból való törlésére halála és kilépése esetére adott lehetőséget. 10 §-a utalt arra, hogy a fegyelmi vétségeket és büntetéseket, a fegyelmi eljárás szabályait külön

szabályzat, a Fegyelmi Szabályzat tartalmazza. Ez fegyelmi vétségnek tekintette a tagdíj felszólítás ellenére való meg nem fizetését (2. pont), fegyelmi büntetésként pedig – egyebek mellett – a kizárást helyezte kilátásba, a tag tagsági viszonyának nyilvántartásból való törlését nem említette (4. pont). A 2016-2017 években hatályos Házi Szabályzat IX. fejezete szerint a tagdíj meg nem fizetése esetén a fegyelmi eljárást az elnök elrendeli kizárási javaslattal.

[40] A 2017. június 10. napjától hatályos Alapszabály ugyancsak a tag kötelezettségévé tette a tagdíj megfizetését (12/b. pont), a tagsági viszony megszűnése között szerepeltette a törlés lehetőségét. A 15. pont szerint erre az intézőbizottságnak a tag kizárása, valamint a tagdíjfizetési kötelezettség önhibából való meg nem fizetése esetére adott lehetőséget. A Fegyelmi és Házi Szabályzat rendelkezései nem változtak.

[41] Az alperes szabályzatainak rendelkezéseiből egyértelműen megállapítható, hogy a tagdíj elmaradásához a tagok a fegyelmi eljárás lefolytatásának következményét fűzték.

[42] A vadásztársaság tagjai ugyanakkor arról is döntöttek, hogy a fegyelmi vétség miatt lefolytatható fegyelmi eljáráshoz időbeli hatályt kötnek ki (Fegyelmi Szabályzat 1/c) pont), ez pedig a fegyelmi vétségről való tudomásszerzéstől számított 3 hónapos szubjektív, és az elkövetéstől számított 6 hónapos objektív elévülési határidő.

[43] Az alperes álláspontjával szemben a tagdíjtartozás behajtása és a taggal szemben alkalmazható, alapszabályban és egyéb szabályzatban rögzített szankciók alkalmazása nem ugyanaz. Ez utóbbi ugyanis a tagdíj nemfizetésének tényével függ össze, vagyis, mint fegyelmi vétség, a Fegyelmi Szabályzatban rögzítettek szerint fegyelmi büntetést von maga után. A Fegyelmi Szabályzat az elévülést a fegyelmi vétség elkövetéséhez igazította, vagyis az elkövetéstől számított 6 hónap elteltével a vétséget elkövető taggal szemben fegyelmi eljárás már nem kezdeményezhető. Az elévülésnek azért van jelentősége, mert eltérő értelmezés esetén az elévülésre vonatkozó szabályok értelmezhetetlenek, feleslegesek lennének, kiüresednének.

[44] Ez nincs összefüggésben azzal, hogy a szervezetnek a taggal szemben a tagdíjfizetés elmulasztása miatt pénzkövetelése áll fenn, azt a Ptk. rendelkezései szerint peres úton érvényesítheti.

[45] A jelen per aspektusában tehát a felperessel szemben a 2016-2017. évekre esedékes tagdíjfizetés elmulasztása miatt a Fegyelmi Szabályzatban írtak szerint fegyelmi eljárás lefolytatásának lett volna helye a tudomásszerzéstől számított 3 hónapos szubjektív határidőn belül, az elkövetéstől számított 6 hónap elteltével viszont a fegyelmi vétség elkövetésére irányadó, belső szabályzatban írt fegyelmi szankciók már nem alkalmazhatók elévülés miatt. Bár kétségtelen, hogy a tagdíj meg nem fizetése esetén azt a szervezet tagjától követelheti, azonban azt, mint fegyelmi vétséget, illetve az ahhoz kapcsolódó eljárást csak az erre irányadó eljárási szabályok szabta korlátok között gyakorolhatja.

[46] Mindezekre figyelemmel a felperes tagsági viszonyának törléséről rendelkező alperesi határozat jogszabályba és az alapszabályba ütközik.

[47] A kifejtettek tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[48] Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése szerint köteles a felperes, másodfokú eljárásban felmerült, jogi képviseletével összefüggő költségének viselésére, melynek mértékét az ítéltábla – felszámítás folytán [Pp. 81. § (1) bekezdés] – a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés alapján állapított meg.

Szeged, 2023. november 14.

Dr. Bánfalvi-Bottyán Csilla s.k.

Dr. Dobler László s.k.

Dr. Tolna András s.k.

a tanács elnöke, előadó bíró

táblabíró

táblabíró